

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/609/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5912202248
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5912202248.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Yvetty Dzugasovej a JUDr. Adriany Gallovej, v právnej veci navrhovateľa: Z. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, XXX XX J., zastúpeného JUDr. Ferdinandom Klinovským, advokátom, so sídlom V. XX, XXX XX O. H., proti odporcovi: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, v konaní o zaplatenie sumy 10.000,00 eur s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 7C/35/2012-238 zo dňa 18.08.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 7C/35/2012-238 zo dňa 18. 08. 2015 potvrdzuje.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 10.000,00 eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 10.000,00 eur od 09.03.2012 až do zaplatenia, a to všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Súčasne rozhodol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v rámci vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 1T 43/2009-245 zo dňa 27.04.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 27.04.2009 bola schválená dohoda o vine a treste uzavretá dňa 03.04.2009 medzi obvineným Z. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., K. XXX/X a prokurátorkou Okresnej prokuratúry, podľa ktorej je Z. E., nar. XX.XX.XXXX, vinným, že dňa 30.06.2008 v čase o 19:15 hod., vykonával jazdu na osobnom motorovom vozidle značky SEAT CORDOBA, EVČ: NO 349AX v smere od Banskej Bystrice na Ružomberok, kde v úseku cesty I/59 v 40 km za obcou Liptovská Osada v smere na Ružomberok v dôsledku nesprávneho predchádzania pred ním idúcich nákladných motorových vozidiel značky IVECO EVČ: BA 819RV a presne určeného kamiónu nezisteného evidenčného čísla poľskej poznávacej značky, ohrozil oproti idúceho vodiča Ing. I. V., nar. XX.XX.XXXX, jazdiaceho na osobnom motorovom vozidle značky VOLKSWAGEN GOLF, EVČ: RK 925AR, ktorý sa v snahe vyhnúť sa zrážke dostal so svojím vozidlom mimo pevný okraj vozovky, kde sa s vozidlom dostal do šmyku, prešiel do protismeru a následne svojou pravou stranou vozidla narazil do nákladného vozidla značky IVECO, EVČ: BA 819RV, ktoré viedol v smere na Ružomberok Ing. O. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. S. č. XX, G., pričom Ing. I. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. č. XXX, okres V., utrpel ťažké zranenia, následkom, ktorých dňa XX.XX.XXXX o 16.02 hod., zomrel v Martinskej fakultnej nemocnici, teda iné vozidlo mu spôsobilo smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom, čím spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, výkon ktorého mu bol podmienene odložený so skúšobnou dobou na 4 roky a zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 6 rokov. S poukazom na § 232 ods. 3 Trestného poriadku bola poškodená M. S. s nárokom na

náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie. Zo spisu Okresného súdu Ružomberok sp. zn. C/9/2010 mal súd I. stupňa tiež preukázané, že na základe procesného návrhu odporcu v predmetnom konaní, okresný súd uznesením č. k. 5C/9/2010-18 zo dňa 16.02.2010, pripustil vstup spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Račianska 62, Bratislava do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu. Dňa 19.10.2010 vedľajší účastník na strane odporcu doručil Okresnému súdu Ružomberok písomné podanie, ktorým oznámil, že vystupuje z konania z dôvodu, že nemá právny záujem ďalej vystupovať ako vedľajší účastník na strane odporcu (Z. E.). Uviedol, že žalobou v uvedenej veci zo dňa 25.01.2010 si navrhovateľka M. S. uplatnila voči odporcovi Z. E. právo na zaplatenie sumy 10.000,00 eur predstavujúcu náhradu nemajetkovej ujmy a neskôr navrhovateľka rozšírila žalobný návrh o náhradu škody na poškodenom motorovom vozidle vo výške 7.234,74 eur. Okresný súd Ružomberok rozsudkom zo dňa 26.03.2010 túto žalobu v časti o náhradu škody na poškodenom vozidle zamietol a zároveň zaviazal odporcu na zaplatenie sumy 10.000,00 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Uznesením Krajského súdu v Žiline bol na základe odvolania odporcu zrušený a vrátený rozsudok okresného súdu v časti o zaplatenie sumy 10.000,00 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Odporca však nenapadol odvolaním výrok Okresného súdu Ružomberok v časti, v ktorej súd zamietol žalobu titulom náhrady škody na motorovom vozidle. Tento výrok sa tak stal právoplatný a vykonateľný. Vedľajší účastník na strane odporcu preto nemal právny záujem na výsledku prejednávaneho sporu tvrdiac, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá poisťnou zmluvou na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá sa vzťahovala na O. L. v zmysle ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v znení neskorších predpisov. Okresný súd na pojednávaní konanom dňa 21.10.2010 uznesením sp. zn. 5C/9/2010 pripustil vystúpenie vedľajšieho účastníka na strane odporcu - spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., z predmetného sporu. Rozsudkom č. k. 5C/9/2010-145 zo dňa 09.06.2010 v spojení s opravným uznesením č. k. 5C/9/2010-160 zo dňa 18.07.2011 a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 7Co/309/2011-169 zo dňa 02.11.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 19.12.2011, bol odporca Ján E. zaviazaný zaplatiť navrhovateľke M. S., nar. XX.XX.XXXX, sumu 10.000,00 eur do 30 dní od právoplatnosti výroku rozsudku, a to titulom náhrady nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že Z. E., protiprávnym konaním, dôsledkom ktorého bola smrť životného druhu navrhovateľky M. S., nar. XX.XX.XXXX, spôsobil navrhovateľke nenapraviteľnú citovú ujmu, spočívajúcu v prežívaní bolesti a nepríjemných pocitov ochudobnením v citovej sfére. Požadovaný nárok vo výške 10.000 eur súd považoval za primeraný s prihliadnutím na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti životného partnera Ing. I. V., ako aj s prihliadnutím na to, že išlo o nebanlivostný prečin, kedy nebolo v úmysle Z. E. konať takým spôsobom, tým je zabezpečená aj požiadavka nezneužívania právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Z predloženej fotokópie hromadného príkazu na úhradu mal prvostupňový súd preukázané že dňa 21.02.2012 navrhovateľ Z. E., uhradil bezhotovostným vkladom na účet poškodenej M. S., nar. XX.XX.XXXX, č. účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX súdom priznanú nemajetkovú ujmu v sume 10.000,00 eur. Následne navrhovateľ vyzval odporcu na úhradu pohľadávky vo výške 10.000,00 eur. Táto výzva bola doručená odporcovi dňa 23.02.2012. Navrhovateľ v nej poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 381/2001 Z. z., ZoPZP, zákon o PZP“) a vyzval odporcu na plnenie v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy. Z návrhu na uzavretie poisťnej zmluvy zo dňa 30.10.2007, mal okresný súd preukázané, že na jej základe uzavreli povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poisťník O. E., bytom K. XXX/X, XXX XX J., držiteľ motorového vozidla Z. E., K. XXX/X, XXX XX J. a poisťovateľ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava I, IČO: 00 151 700, druh vozidla SEAT CORDOBA, modrá metalíza, EČV: NO 349AX, rok výroby 2001, poistenie na dobu neurčitú. Tento súdom zistený skutkový stav preukázaný listinnými dôkazmi nebol medzi účastníkmi sporný.

Medzi účastníkmi konania bolo sporné posúdenie skutočnosti, či povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Navrhovateľ založil oprávnenosť svojho návrhu s odvolaním sa na rozhodnutie C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a názor, ktorý prezentoval ESD v predmetnom rozhodnutí.

Platná právna úprava na území Slovenskej republiky dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom zásadný rozdiel je, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať a v prípade náhrady škody je potrebné výšku škody presne uviesť a preukázať. Ide o dve samostatné práva. Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka. Zákonná úprava vymedzuje vzťah medzi osobou do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnené zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby) a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby).

Z právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5C/9/2010 vyplýva, že zásah do osobnostných práv poškodenej M. S. bol spôsobený pri dopravnej nehode na území Slovenskej republiky protiprávnym konaním Z. E. (v tomto konaní navrhovateľa), poisťovňa (v tomto konaní odporca) bol len účastníkom poisťného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá žiadnym spôsobom nezasiahla do práv poškodenej. V zákone č. 381/2001 Z. z., nie je osobitne definovaný pojem škoda a ani Občiansky zákonník definíciu nepodáva. Na odstránenie spornej skutočnosti medzi účastníkmi konania prvostupňový súd aplikoval na prejednávanú vec smernicu tzv. nepriamou aplikáciou, ktorá umožňuje navrhovateľovi žiadať, aby súd vykladal vnútroštátne právo eurokonformným výkladom, a to v súlade s ustanoveniami a cieľmi smernice. Normy primárneho komunitárneho práva majú prednosť pred zákonmi v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy. Vzhľadom na uvedené vychádzajúc z čl. 56, 57 a 58 odôvodnenia rozsudku C-22/2012 Súdny dvor konštatoval, že v súlade s § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva blízkym osobám, pričom na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že slovenský Občiansky zákonník systematicky rozlišuje náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy. Z pohľadu eurokonformného výkladu náhrady škody na účely povinného zmluvného poistenia je takéto rozlišovanie neprípustné, pričom Súdny dvor výslovne konštatoval, že nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktorú odkazujú uvedené smernice. Súd v ad hoc je povinný vykladať vo svetle znenia a cieľa neimplementovanej smernice. Okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle § 226 O.s.p., vo svetle rozsudku Súdneho dvora C-22/2012 Katarína Haasová c/a Rastislavovi Petříkovi, Blanke Holingovej, konštatoval, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obeť dopravnej nehody požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Únijné právo vzťahu ohľadne náhrady škody nereguluje. Harmonizácia sa týka až následného poisťného krytia náhrady utrpenej nemajetkovej ujmy, ak ju vnútroštátne právo priznáva. Právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje poškodenej (M. S.) požadovať náhradu nemajetkovej ujmy. Náhradu nemajetkovej ujmy právna úprava v Slovenskej republike umožňuje podľa ustanovení o ochrane osobností (§ 11 a § 13 Občianskeho zákonníka), pričom právna úprava škody na zdraví § 444 Občianskeho zákonníka nie je vyčerpávajúca. Za stavu, keď právo umožňuje poškodenej požadovať od škodcu (navrhovateľa) náhradu nemajetkovej ujmy, je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Je nepochybne chybou zákona, ak je nenáležité transponovaný a ak vo vzťahoch obdobných v prejednávaných veci rozlišuje medzi „škodou“ a „ujmou“.

Z rozhodnutia C-22/2013 bod 52 vyplýva, že pod pojem „ujma na zdraví“, patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisťného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, aj psychickú traumu. V bode 33. rozhodnutia C-22/2013 bolo konštatované, že znenie smernice 72/166/EHS a smernice 90/232/EHS zahŕňa akýkoľvek typ škody alebo ujmy, bez ohľadu na to, či má majetkovú alebo nemajetkovú povahu, a preto nie je možné z neho vyvodiť názor, že nemajetková ujma nespadá do rozsahu pôsobnosti smernice. Článok 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS a článok 1 ods. 1 smernice 90/232/EHS sa musí vykladať v zmysle, že zahŕňa majetkovú škodu, ako aj nemajetkovú ujmu, akou je bolesť alebo utrpenie.

K namietanej absencii pasívnej legitimácie odporcu súd I. stupňa konštatoval, že pasívna legitimácia odporcu, ktorý je poisťiteľom navrhovateľa ako zodpovedného subjektu a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu nemajetkovej ujmy mu vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodenej M. S. na výplatu plnenia za poisťného škodcu navrhovateľa, a to vo výške v akom za škodu zodpovedá poisťovaný škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisťného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poisťovaný právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.,

škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Súd ďalej uviedol, že nestotožnil s argumentáciou odporcu, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením, a teda neexistuje právny titul, na základe ktorého by mal odporca plniť navrhovateľovi nemajetkovú ujmu v peniazoch. Odporca pritom namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie v spore pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, s odvolaním sa na taxatívne vymedzenie ust. § 4 zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého odporca nie je povinný za navrhovateľa poskytnúť M. S. náhradu nemajetkovej ujmy. Okresný súd dospel k záveru, že zásah do osobnostných práv M. S. bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zaviniel navrhovateľ. Odporca bol poisťovateľom jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Odporca je preto v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný podľa § 15 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z. z. Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone č. 381/2001 Z. z., keď pre účely tohto zákona pojem škoda je nutné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom z dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Ak podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z gramatického výkladu zákona č. 381/2001 Z. z., alebo z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu ako aj k neistote pozostalých, či im prisúdená náhrada bude skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a zároveň je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomenúť ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj ústavne konformný, pričom pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada. Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akákoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Za použitia eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“

v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka preto podľa názoru prvostupňového súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti odporcu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z., a preto je aj daná pasívna legitimácia odporcu na náhradu nemajetkovej ujmy.

Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Podľa názoru Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Za skutkového stavu, keď právo Slovenskej republiky ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, umožňuje navrhovateľovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je dôvodné vyvodiť záver, že náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd s poukazom na vyššie konštatované sa nestotožnil s právnou argumentáciou odporcu, že nie je pasívne legitimovaný na náhradu nemajetkovej ujmy.

Súd návrhu navrhovateľa vyhovel v celom rozsahu vzhľadom na to, že odporcovi ako zodpovednému individuálnemu subjektu vznikla povinnosť plniť navrhovateľovi s poukazom na vyššie uvedené argumentácie, vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. októbra 2013 (C-22/12), podľa výroku ktorého článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/15/EHS z 11.05.2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, pričom náhradu nemajetkovej ujmy právna úprava v SR umožňuje podľa ustanovení o ochrane osobností (§ 11 a § 13 Občianskeho zákonníka) navrhovateľovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Navrhovateľovi vznikol nárok s poukazom na zákonné ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka, pričom boli splnené obidve kumulatívne podmienky vyžadované zákonom, a to splnenie právnej povinnosti subjektom, ktorý nemal právnou povinnosť plniť t.j. neexistencia povinnosti navrhovateľa k plneniu, ktoré je zrejmá (náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia, vychádzajúc z rozsudku C-22/2013 ako súd vyššie konštatoval) a zároveň existencia právnej povinnosti na konkrétne plnenie na strane toho, za koho bolo plnené t.j. existencia právnej povinnosti na strane odporcu za ktorého sa plnilo, keď povinnosť mu vyplýva z § 4 ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. (za aplikácie nepriameho účinku smernice rady č.72/166/EHS, smernice č. 90/232/EHS, smernice č. 2000/26/ES/), keď súd mal za preukázané, že navrhovateľ plnil za odporcu sumu vo výške 10.000,00 eur, dňa 21.02.2012, pričom odporca mal plniť sám podľa práva, keď náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia, ktorú povinnosť

si odporca dobrovoľne voči navrhovateľovi nesplnil, pričom zo všeobecných poisťných podmienok pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., zo dňa 21.03.2007 ani z samotného zákona č. 381/2001 Z. z., nevyplýva skutočnosť výluky poistenia nemajetkovej ujmy zároveň ani v konaní nebolo zistené a preukázané, prípadné osobitné dojednanie výluky z poistenia.

Zároveň súd priznal navrhovateľovi aj príslušenstvo uplatneného nároku navrhovateľovi a to úrok z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 10.000,00 eur od 09.03.2012 (odo dňa nasledujúceho po uplynutí 15 dňovej lehoty v zmysle výzvy na úhradu pohľadávky zo dňa 23.02.2012 doručenej odporcovi dňa 23.02.2012) nakoľko odporca tým, že neposkytol plnenie navrhovateľovi do dňa 08.03.2012 dostal sa dňom nasledujúcim do omeškania s plnením uplatneného nároku navrhovateľa, pričom výška úroku z omeškania uplatnená navrhovateľom v návrhu a súdom priznaná nebola v rozpore s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a s príslušným vykonávacím predpisom § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb., t.j. neprevyšuje výšku stanovenú podľa predpisov občianskeho práva (základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania mala výšku 1 % + 8 = 9 %). K opätovným námietkam zo strany odporcu, že v prejednávanej veci nemožno ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. vykladať eurokonformným spôsobom, pretože vnútroštátna právna úprava odporuje právu EÚ a účinku smerníc sa nemožno dovolávať voči jednotlivcom, ale len proti štátu, prvostupňový súd poukázal na svoju viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu, keď odporca, úplne opomína tzv. nepriamy účinok smerníc, v zmysle ktorého orgány členského štátu sú povinné vnútroštátne právo vykladať a aplikovať vo svetle znenia smerníc tak, aby sa dosiahol nimi predpokladaný výsledok (porovnaj rozhodnutie ESD C-14/83 Von Colson and Kamman c/a Land Nordrhein-Westfalen, ECR 1981). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že vnútroštátne súdy sú povinné v rámci aplikácie princípu nepriameho účinku smerníc nahradiť absentujúcu legislatívu alebo vykonať nápravu nesprávne implementovanej smernice v konkrétnom súdnom konaní, a to bez ohľadu na zodpovednosť štátu za implementáciu smernice a povinnosť štátu vykonať nápravu. Súd je povinný vykonať všetko preto, aby vykladal vnútroštátnu právnu normu v čo najväčšom možnom súlade s neimplementovanou alebo nesprávne implementovanou smernicou. Z uvedeného vyplýva záver, že nepriamy účinok smerníc, ako ho vyjadril ESD v prípade Von Colson, spočíva v povinnosti členského štátu vykladať vnútroštátne právo vo svetle znenia a cieľa smernice tak, aby dosiahol výsledok v zmysle článku 249 ZES. Podstatou nepriameho účinku je povinnosť súdu vykladať vnútroštátne právne normy vo svetle znenia a cieľa neimplementovanej smernice. Výsledkom eurokonformného výkladu môže tak byť i vznik občiansko-právnej zodpovednosti individuálneho subjektu, ktorá by bez zohľadnenia nepriameho účinku smernice a pri výlučnej aplikácii vnútroštátneho práva neexistovala (porovnaj rozhodnutie ESD C 215/97, Bellone c/a Yokohama, ECR I-2191), pričom prvostupňový súd konštatoval, že v ad hoc sa nejedná o prípad výkladu contra legem, keď právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.03.2008) - (správne má byť nálezu Ústavného súdu ČR II. ÚS č. 2221/07 z 19.03.2008 - poznámka odvolacieho súdu). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a aby zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Zároveň súd konštatuje, že vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice.

Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil aplikáciou ust. § 151 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietne. V prípade, že sa odvolací súd nestotožní s dôvodmi napadnutého odvolania, odvolateľ navrhol, aby odvolací súd vo svojom rozhodnutí pripustil možnosť podať voči svojmu rozhodnutiu dovolanie na zodpovedanie otázky

zásadného právneho významu, ktorá spočíva v tom, či právo na náhradu nemajetkovej ujmy je v zmysle platného práva kryté z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Primárne odvolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom, spočívajúce v nesprávnej aplikácii eurokonformného výkladu vnútroštátneho predpisu ohľadne rozsahu poistného krytia, spočívajúca v nezohľadnení pravidla zákazu výkladu *contra legem* a tiež v nezohľadnení právnej zodpovednosti štátu za nesprávnu implementáciu smernice EÚ. Vyčítal prvostupňovému súdu extenzívny (eurokonformný) výklad pojmu „škoda“, ktorý používa zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru odporcu v súdnej veci neprichádza do úvahy priame uplatnenie smernice, a ani aplikácia eurokonformného výkladu práva z dôvodov uvedených ďalej. Medzi účastníkmi súdneho konania je nesporné, že podľa rozsudku ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 má byť podľa článku 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 vykladaný v tom znení, že povinným zmluvným poistením má byť krytá aj nemajetková ujma, pokiaľ takýto nárok poškodenej osobe vnútroštátny právny poriadok priznáva. Spornými teda ostávajú tak otázka právneho významu a záväznosti tohto súdneho rozhodnutia pre prejednávany prípad, ako aj otázka účinku smernice EÚ vo vzťahu k platnému vnútroštátnemu právu a tiež otázka možnosti aplikácie eurokonformného výkladu vnútroštátneho právneho predpisu. Smernica EÚ je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva na vnútroštátne orgány (článok 249 pododsek 3 ZES). Smernica je teda adresovaná členským štátom (a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám ako nariadenie), ktoré majú povinnosť ju transponovať (prebrať) v predpísanej lehote do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Judikatúra Súdneho dvora rozlišuje dve možnosti aplikácie smerníc: a) nepriama aplikácia smernice na účely interpretácie vnútroštátneho práva, ktorá bez ohľadu na priamy účinok smernice umožňuje účastníkovi konania žiadať, aby súdny alebo správny orgán vykladal vnútroštátne právo v súlade s ustanoveniami a cieľmi smernice (tzv. eurokonformný výklad); b) priama aplikácia, ktorá vychádza z priameho účinku smernice, a na základe ktorej fyzickej alebo právnickej osobe, resp. členskému štátu vyplývajú priamo zo smernice konkrétne práva, resp. povinnosti. Aplikácia smernice založená na eurokonformnej interpretácii vnútroštátneho práva umožňuje účastníkovi vnútroštátneho súdneho alebo správneho konania dosiahnuť podobný výsledok, aký by sa dosiahol v prípade priamej aplikácie smernice, ktorá je oveľa komplikovanejšia. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t.j. o jeho výklad v súlade so smernicou, aby sa tak zabezpečil „reálny účinok“ smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Priama aplikácia ustanovení smernice prichádza do úvahy len subsidiárne ako *ultima ratio* vtedy, ak eurokonformný výklad problematického vnútroštátneho ustanovenia nie je možný. Túto povinnosť majú nielen súdne, ale aj správne orgány členského štátu pri rozhodovaní o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb. Priama aplikácia ustanovenia smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, to znamená, že smernica nikdy nemôže mať horizontálny ani obrátený vertikálny priamy účinok. Ak si členský štát nesplnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej smernice žiadna povinnosť. Naopak, fyzické a právnické osoby sa môžu domáhať všetkých práv, ktoré im z neprebratej smernice vyplývajú. Priama aplikácia smernice prichádza teda do úvahy len v sporoch, kde je odporcom členský štát, resp. akýkoľvek orgán konajúci v jeho mene. Nevýhody, ktoré fyzickým a právnickým osobám vyplývajú z nemožnosti priamej aplikácie smernice v súkromno-právnych sporoch, môžu byť okrem využitia inštitútu eurokonformného výkladu čiastočne vykompenzované aj prostredníctvom konania proti štátu o náhradu škody spôsobenej porušením komunitárneho práva, presnejšie porušením povinnosti včasnej, úplnej a správnej transpozície smernice. Horizontálny priamy účinok smerníc je problematický a Európsky súdny dvor ho až donedávna neprípúšťal vôbec. Individuálne osoby totiž nie sú adresátmi smerníc, preto by bolo neprípustné, kedy súkromná osoba, hoci konajúca v rozpore s určitou smernicou ES, mala byť zodpovedá za opomenutie štátu smernicu implementovať riadne a včas. Z tohto dôvodu možno priznať priamy účinok smerníc len v rozsahu, v akom to môže byť na prospech jednotlivým osobám. V zmysle nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 440/2011 (44/2012) sa povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Európskej únie nazýva nepriamy účinok. Rozlišuje sa nepriamy účinok nápravný, nepriamy účinok určujúci a potvrdzujúci nepriamy účinok. Nepriamy účinok nápravný predstavuje tzv. silné výkladové „ohnutie“ ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré až hraničí s priamou aplikáciou (priamym účinkom) smernice. Bude sa jednať o situáciu, keď v dôsledku nesprávnej implementácie smernice, text slovenského zákona nebude zodpovedať zneniu smernice (napr. rozsudok Najvyššieho

súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 2894/2008). Nepriamy účinok určujúci predstavuje situáciu, keď vykonávaný predpis pripúšťa viacero výkladov a zohľadnenie textu smernice (jej cieľa a zmyslu) umožní súdu prikloniť sa k jednej z alternatív možného výkladu. Nepriamy účinok potvrdzujúci predstavuje situáciu, pri ktorej súd na základe použitia štandardných výkladových metód vnútroštátneho práva dospeje k právnomu názoru, ktorý aj keď to nie je nevyhnutné, potvrdí konštatovaním, že tento výklad je v plnom súlade so znením smernice EÚ. Nepriamy účinok smernice spočíva v povinnosti členského štátu vykladať znenie vnútroštátneho predpisu vo svetle znenia a cieľa smernice (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Maribel Dominguez, C-268/06 Impact). Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má však aj určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu dovoľávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Maribel Dominguez, C-268/06 Impact). Pre prípad, že výsledok stanovený smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu, právo Spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia smernice (C-6/90 a 9/90 Frankovich). Jedným zo základných pravidiel stanovujúcich limity súladného výkladu stanoveného judikatúrou Súdneho dvora je pravidlo zákazu výkladu contra legem. V zmysle uvedenej zásady vnútroštátny súd nie je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade so sekundárnym právom EÚ, pokiaľ by to znamenalo nutnosť vykladať ho celkom proti jeho zmyslu. Ako príklad zohľadnenia pravidla zákazu výkladu contra legem možno uviesť rozsudok Krajského sudu v Prahe zo dňa 26.02.2006, v ktorom krajský súd uviedol, že : „rozpor (medzi smernicou a zákonom) nemôže tunajší súd sám riešiť; nemôže tak učiniť ani tzv. „eurokonformným výkladom“, keď je predmetné ustanovenie autorského zákona kogentné a žiadny výklad neumožňuje“. S poukazom najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011, podľa ktorého „chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život“, je jednoznačné, že vnútroštátna právna úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní veci záväzná jednoznačne a bez pochyb určuje, aké nároky sú z povinného zmluvné poistenia kryté (§ 4 zákona). Aj z výkladu zákona o PZP ako celku je zrejmé, že nemajetková ujma pozostalých, nie je uvedeným poistením krytá, z dôvodu, že vnútroštátne právo v rámci náhrady škody nepriznáva taký nárok (odvolateľ pritom poznamenal, že v Českej republike existuje odlišná vnútroštátna právna úprava, kedy za škodu usmrtením pozostalým patrí jednorazové odškodnenie a tento ich nárok je následne krytý povinným zmluvným poistením). Na základe uvedeného sa odvolateľ domnieva, že ani eurokonformným výkladom nie je možné dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle ust. § 11- § 13 Občianskeho zákonníka je krytá z PZP, nakoľko zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal pripísanie náhrady škody poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna úprava.

V otázke nemožnosti priamej aplikácie smernice v sporoch medzi jednotlivcami je rozhodovacia činnosť Súdneho dvora ustálená. Vo veci C-82/10 Dominguez, predmetom ktorej bola vnútroštátna úprava odporujúca smernici, predložil vnútroštátny súd okrem ďalších otázok Súdneho dvoru aj otázku, či ukladá článok 7 smernice č. 2003/88 povinnosť neuplatniť odporujúce vnútroštátne ustanovenie. Vnútroštátny súd sa v podstate pýtal, či sa má článok 7 smernice 2003/88 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne ustanovenie, ktoré je v rozpore s článkom 7 sa nesmie uplatniť. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátne súdy, ktoré uplatňujú vnútroštátne právo, sú povinné vykladať toto právo čo najväčšmi s ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok, a teda konať v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEU (bod 24). Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva, (bod 25). V prípade, že by taký výklad (výklad, ktorý by zabezpečil úplnú účinnosť smernice 2003/88) nebol možný, treba preskúmať, či má článok 7 ods. 1 smernice 2003/88 priamy účinok, prípadne či sa M. Dominguez naň môže odvolávať voči žalovaným vo veci samej, najmä voči svojmu zamestnávateľovi, teda CICOA, vzhľadom na ich právnu povahu (bod 32). Pokiaľ ide o priamy účinok smernice, a teda možnosť dovoľávať sa priamej aplikácii tzv. motorových smerníc pred vnútroštátnym súdom voči jednotlivcom, podľa ustálenej judikatúry ustanovenie smernice má priamy účinok len vtedy, ak je z hľadiska svojho obsahu bezpodmienečné a dostatočne presné. Významným rozhodnutím v otázke priamej aplikácie smernice je rozhodnutie vo veci C-152/84 Marshall, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že bezpodmienečné a dostatočne určité ustanovenia smernice, ktoré neboli členským štátom implementované do konca stanoveného obdobia alebo neboli implementované

správne, majú priamy účinok a jednotlivci sa ich môžu dovolávať proti členskému štátu. Táto záväzná povaha smerníc vytvára povinnosti len členskému štátu, ktorému je adresovaná; smernica nemôže ukladať povinnosti jednotlivcom. Súdny dvor už v ustálenej judikatúre rozhodol, že smernica nemôže zakladať povinnosti jednotlivcovi, takže sa na smernicu ako takú voči nemu nemožno odvolávať (C-152/84 Marshall, bod 48, C-91/92 Faccini Dori, bod 20, C-201/02 Wells, bod 56). Smernice sa nemožno dovolávať voči jednotlivcom, ale možno sa jej dovolávať proti štátu, bez ohľadu na postavenie, v akom štát vystupuje, či ako zamestnávateľ, alebo ako verejný orgán (rozsudky C-356/05 Farrell, bod 40, C-188/89 Foster a i., bod 20; C-343/98 Collino a Chiappero, bod 23, ako aj C-157/02 Rieser Internationale Transporte, bod 24). Vzhľadom k tomu, že odporca v tomto konaní nemá postavenie štátu, nie je teda ani subjektom, voči ktorému by sa mohol žalobca domáhať priameho účinku smernice. Súd je teda povinný aplikovať na súdenu vec účinné a záväzné právne predpisy, ktorými členský štát uplatnil, na jednej strane svoje právo voľne stanoviť režim zodpovednosti za škodu (rozsudky C-348/98 Mendes Ferreira a Delgado Correia Ferreira, body 23 a 29, C-537/03 Candolin a i., bod 24) a na strane druhej, vykonal svoju povinnosť zabezpečiť krytie zodpovednostných nárokov povinným zmluvným poistením. Jediným záväzným právnym predpisom, ktorý ustanovuje rozsah poistného krytia z PZP, na základe ktorého je možné v súdnej veci rozhodovať, je práve zákon č. 381/2001 Z. z. o PZP. Ako vyplýva zo všetkých uvedených právnych skutočností, nie je v právomoci súdu v tejto veci rozhodnúť v rozpore s týmto záväzným právnym predpisom, ani nie je možné rozhodnúť na základe aplikácie hore uvedených smerníc z dôvodu ich nezáväznosti pre sporové strany, a záverom, nie je možné zákon o PZP vykladať „eurokonformným“ spôsobom. Eurokonformný výklad prichádza do úvahy len v prípade, ak želateľný výklad (ten, ktorý bol v súlade so sekundárnym Európskym právom) je možné dosiahnuť aplikáciou aspoň väčšiny druhov výkladu právnej normy. V prejednávanom prípade však nie je možné, vzhľadom na jednoznačný text zákona č. 381/2001 Z. z. dospieť k záveru, že nemajetková ujma je de lege lata krytá Zákonom o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to ani a) gramatickým výkladom - keď rozsah krytia je jednoznačne a jasne vymedzený v ust. § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. a neobsahuje zmienku o nemajetkovej ujme, len o škode. Vzhľadom na jednoznačné vymedzenie rozsahu poistného krytia (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011), keďže zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škoda nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, niet dôvodu takto vymedzenú škodu v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadrenou v § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, nejedná sa teda o prípad, kedy by bol právny predpis implementovaný nejasne a nezrozumiteľne, v dôsledku čoho by umožňoval rôzny výklad (nepriamy účinok určujúci); logickým výkladom vzhľadom na jednoznačnú pojmovú a obsahovú odlišnosť inštitútu škody a nemajetkovej ujmy, nie je možné ich stotožnenie ani touto formou výkladu; účelovým výkladom, keď v prejednávanom prípade zo žiadneho z ustanovení dôvodovej správy nevyplýva zámer zákonodarcu kryť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia. Štát nikdy neuvažoval pri tvorbe právneho predpisu nad krytím nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia, nikdy neboli vytvárané technické rezervy pre tento druh rizika a nikdy nebolo kalkulované poistné pre tento druh krytia. V samotnej dôvodovej správe k zákonu č.381/2001 Z. z. sa výslovne uvádza, že rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia. Tak pojem „škoda“, ako aj pojem „nemajetková ujma“ majú v platnom právnom poriadku jasne zadefinovaný obsah a aj z ich zákonného vymedzenia, ako aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že sa nejedná o obsahovo totožné právne inštitúty. Jednoznačná obsahová a najmä pojmová odlišnosť týchto právnych inštitútov neumožňuje v ich interpretácií nejasnosti či nezrozumiteľnosti, neprichádza do úvahy ich interpretácia e ratione legis. Vzhľadom na rozdielnu a oddelenú úpravu ochrany osobnosti a náhrady škody v Občianskom zákonníku nie je možné systematickým výkladom stotožniť škodu a ujmu. Platný Občiansky zákonník a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktné od seba odlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu škody v zmysle ust. § 415 až § 450 Občianskeho zákonníka. Uvedené rozlíšenie vychádza jednak zo samotnej štruktúry civilného kódexu, keď právo na ochranu osobnosti je vymedzené v 1. časti Občianskeho zákonníka, nakoľko je úzko späté s nositeľom tohto práva - fyzickou osobou. Na druhej strane právo na náhradu škody je upravené v samostatnej 6. časti kódexu, v ktorej je ucelene rozpracovaná problematika jednotlivých druhov občianskoprávnej zodpovednosti za škodu ako aj rozsah jej náhrady. Odlišnosť uvedených dvoch inštitútov potvrdzuje aj samotné znenie ustanovenia § 16 Občianskeho zákonníka, ktorým zákon pripúšťa kumuláciu nároku na nemajetkovú ujmu a nároku na náhradu škody, čím zdôrazňuje ich vzájomnú odlišnosť. Ani historický výklad neprichádza v danej veci do úvahy. Nikdy v histórii nebol nárok

na náhradu nemajetkovej ujmy krytý z povinného zmluvného alebo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V samotných právnych predpisoch či v historických prameňoch práva (napr. diela F. Prochotského, K. Planka) neexistuje jediná zmienka o tom, že by zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola niekedy v právnej histórii platnosti právneho poriadku odškodňovaná nemajetková ujma z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu. Odlišnosť práva na náhradu škody a nemajetkovú ujmu vo svojej rozhodovacej praxi rozlišujú aj súdy (napr. Vrchný súd v Olomouci sp.zn. 3To 183/98 ako aj Najvyšší súd SR - uznesenie sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011. Výklad práva, ktorý aplikoval súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí je neakceptovateľný, nakoľko záver, ktorý súd vyvodil najmä s prihliadnutím na účel stanovený smernicou EÚ, je v úplnom rozpore s výkladom platného vnútroštátneho práva, ktorý možno docieľiť tak gramatickým, ako aj logickým, systematickým, teleologickým, či historickým výkladom platného vnútroštátneho práva. Takýto rozpor medzi záverom dosiahnuteľným výkladom vnútroštátneho práva a výkladom práva vo svetle smernice EÚ, nie je možné odstrániť výkladom contra legem, nakoľko takýto výklad, by v konečnom dôsledku narušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a práva, ako takého. Napätie, ktoré vzniká medzi vnútroštátnou interpretáciou normy a jej interpretáciou vo svetle smernice EÚ už nie je možné odstrániť eurokonformným výkladom práva, ale len novelizáciou právneho predpisu. Z uvedeného je zrejmé, že praktické uplatnenie zásady prednosti pri smerniciach Súdnym dvorom EÚ nezodpovedá jeho teoretickému vymedzeniu tak, ako ho prezentoval súd prvého stupňa. Aplikácia smerníc na základe nepriameho účinku smerníc je limitovaná výkladom contra legem vnútroštátneho práva. Vnútroštátny súd preto nemôže vykladať § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý v zmysle svojho znenia ako aj rozhodovacej činnosti súdov nepokrýva nemajetkovú ujmu v peniazoch, tak že tento nárok pokrýva. Odvolateľ pritom poukázal na obsah svojich vyjadrení prezentovaných v priebehu tohto konania. Priameho účinku smerníc, na ktoré je kladená požiadavka obsahovej bezpodmienečnosti a dostatočnej presnosti, sa jednotliviec môže dovolávať len voči členskému štátu, a nie voči jednotlivcovi. Predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, čo potvrdil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011. Z tohto rozhodnutia možno vyvodiť jednoznačný záver, a to, že de lege lata nie je nemajetková ujma krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu. Na uvedenej skutočnosti nič nemení ani existencia rozhodnutia Súdného dvora C-22/2012 vo veci Katarína Haasová/Rastislav Petřík, nakoľko v tomto súdnom rozhodnutí sa súd nezaoberal výkladom vnútroštátneho práva (či je de iure nemajetková ujma krytá), len vykladal smernicu. Súdny dvor v žiadnej časti spomenutého rozhodnutia nepovedal, že nemajetková ujma je krytá vnútroštátnym právom, len skonštatoval, že má byť krytá. Smernica ako sekundárny prameň Európskeho práva zaväzuje len štát, nie jednotlivca a je povinnosťou štátu zosúladiť vnútroštátne právo so smernicou. V zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora z predmetu prvej, druhej a tretej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že ich cieľom nie je harmonizácia zodpovednosti za škodu členských štátov a že podľa súčasného práva Spoločenstva samotné členské štáty môžu voľne upraviť zodpovednosť za škodu pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel. S takouto prezentáciou sa stotožnil aj JUDr. Imrich Fekete, CSc., v Zborníku z konferencie 20. Slovenské dni práva, Bratislava 2.-3. októbra 2014. Vo vzťahu k rozhodnutiu Európskeho súdneho dvora sp. zn. C-22/12 odvolateľ zdôraznil, že v uvedenej veci bola dopravná nehoda spôsobená na území Českej republiky a v zmysle Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody uzavretého v Haagu dňa 04.05.1971, ktorý ratifikovala Slovenská aj Česká republika, ako aj ďalšie krajiny, rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo ku nehode. Uvedené rozhodnutie preto nie je možné aplikovať v prejednávanej veci, pokiaľ slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie i majetkovú ujmu, teda takú ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zasah do osobnostných práv spôsobila. Odvolateľ ďalej poukázal, okrem už citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu, i na ďalšie rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, ktoré prezentovali rovnaký názor ako navrhovateľ (Krajský súd v Žiline sp. zn. 5 Co/141/2011, Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/39/2012-110 zo dňa 06.03.2012, Krajský súd v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 zo dňa 14.04.2015, Okresný súd Trnava sp. zn. 37C/358/2013 zo dňa 15.04.2015), ktorý ich pasáže zároveň citoval v napadnutom rozhodnutí. Odvolateľ zároveň konštatoval, že povinnosť riadne transponovať a implementovať smernicu je členskému štátu uložená primárnym právom. Stanovenie právnych následkov porušenia tejto povinnosti je obsahom všeobecnej zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva. Pokiaľ teda okresný súd zaujal názor, že smernica nebola v dostatočnej miere transponovaná do nášho právneho poriadku, mal vyvodiť právny záver, že za takého pochybenie nesie zodpovednosť štát, a nie odporca.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnil voči odporcovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 334,72 eur, ktoré zároveň vyšpecifikoval a vyčíslil.

Uviedol, že rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, vydané v súlade s právnym poriadkom SR a Európskej únie s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd na základe predložených dôkazov dostatočne riadne zistil skutkový stav veci a svoje rozhodnutie odôvodnil vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom, opierajúc sa o ustanovenia relevantných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv. Podľa názoru navrhovateľa okresný súd správne vyhodnotil skutkový stav veci a pri rozhodovaní vo veci samej správnej aplikoval právo Európskej únie, ktoré má prednosť pred vnútroštátnym právom SR, a to prostredníctvom tzv. nepriameho účinku európskeho práva, t.j. prostredníctvom tzv. eurokonformného výkladu. V rámci vykonaného dokazovania sa prvostupňový súd dostatočným spôsobom vysporiadal s predloženým rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013. Súdny dvor Európskej únie v rámci predloženého rozhodnutia v obdobnom právnom prípade skúmal otázku, či nemajetková ujma spôsobená blízkej osobe obete dopravnej nehody má alebo nemá byť pokrytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom Súdny dvor EÚ vychádzajúc z príslušných smerníc Rady rozhodol, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj nemajetkovú ujmu pozostalých po obetiach dopravných nehôd. V rámci tzv. nepriamej aplikácie smerníc je vnútroštátny súd povinný aplikovať európske právo vždy v rámci tzv. eurokonformného výkladu, t.j. súd je povinný uskutočniť výklad vnútroštátneho práva v súlade so smernicou, aby sa tak zabezpečil reálny účinok smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Navrhovateľ tiež zdôraznil, že právna otázka výkladu príslušných ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov vo vzťahu k ust. § 13 a nasl. a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je dodnes v právnej teórii i súdnej praxi Slovenskej republiky jednoznačne vyriešená. Zatiaľ čo odvolateľ poukazuje na rozhodnutie vybraných súdov v rámci SR, navrhovateľ upriamil pozornosť aj právny názor sudcu Najvyššieho súdu SR JUDr. Rudolfa Čirča prezentovaný v rámci odlišného stanoviska sudcu k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011, v ktorom menovaný sudca uviedol, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Práve z uvedeného dôvodu, t.j. dôvodu vyriešenia právneho vzťahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a úhrady nemajetkovej ujmy z uvedeného poistenia bolo iniciované konanie pred Súdny dvorom Európskej únie, ktorého výsledkom je právny názor európskeho súdu pretavený v rozhodnutí č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013. Odklon od právneho názoru prezentovaného v predmetnom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie je v rozpore s podstatou a povahou prednosti európskeho práva pred vnútroštátnym poriadkom SR nerešpektujúci judikatúru ESD ako jeden z prameňov práva Európskej únie.

Odporca v reakcii na vyjadrenie navrhovateľa zo dňa 15.04.2016 uviedol, že ESD v rozhodnutí C-22/12 nevykladal vnútroštátne právo, ale smernicu EÚ. Predmetné rozhodnutie nič nezmenilo na doterajšom právnom stave, nakoľko ESD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. ESD preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej slovenskej či českej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorých takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia, pretože v citovanom rozhodnutí konštatoval, že by nemajetková ujma mala byť krytá zákonom o PZP a v žiadnej časti rozhodnutia neskonštatoval, že de lege lata je aj skutočne krytá. Zákonodarca do dnešného dňa neharmonizoval a neodstránil nesúlad vnútroštátneho práva so smernicou EÚ. Ak by teda aj z rozsudku ESD vyplývala potreba zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia, bolo by z rozsudku zrejmé, že Slovenská republika neprebrala relevantné smernice v súlade s ich cieľom a účelom. Aplikácia eurokonformného výkladu nie je prípustná, ak má smerovať contra legem k vnútroštátnemu právu. Nedostatok transpozícií smerníc však nemôže byť v neprospech fyzickej alebo právnickej osobe spoliehajúcej sa na záväznosť platných a účinných noriem vnútroštátneho právneho poriadku. Nie je ich preto možné aplikovať priamo. Zároveň nie je ani možné uplatniť eurokonformný

výklad, pretože takáto interpretácia by odporovala vnútroštátnej právnej úprave, princípu právnej istoty, zákazu retroaktivity, pričom by tiež poškodzovala poisťovne ako subjekty súkromného práva. V zmysle doterajšej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR bolo judikované, že nemajetková ujma nie je krytá zákonom č. 381/2001 Z. z. Pokiaľ navrhovateľ dáva do pozornosti právny názor sudcu Najvyššieho súdu SR JUDr. Rudolfa Čirča prezentovaný v rámci odlišného stanoviska sudcu k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2009, odvolateľ poznamenal, že danom prípade išlo o nesúhlas s väčšinovým rozhodnutím senátu najvyššieho súdu. Najvyšší súd SR vo vyššie uvedenom rozhodnutí potvrdil, že predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, pričom uvedené nezmenilo ani rozhodnutie ESD č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a podľa názoru odporcu tento názor Najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí rešpektovaný nebol, čím bola vytvorená právna neistota, keďže prvostupňový súd rozhodol odlišne od právneho stanoviska Najvyššieho súdu SR ako nadriadeného orgánu. Predmetné rozhodnutie je jediným a teda aj aktuálnym rozhodnutím, v ktorom Najvyšší súd SR vyslovil právny názor k sporným okolnostiam a toto rozhodnutie doposiaľ nebolo preklopené žiadnym iným rozhodnutím. Odporca opätovne prezentoval požiadavku pripustenia dovolania v prejednávanej veci odvolacím súdom.

Na toto vyjadrenie odporcu navrhovateľ nereagoval.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§212 ods. 1, 2 písm. b) O.s.p.) a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za použitia § 156 ods. 3 O.s.p.) ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a návrh navrhovateľa o zaplatenie sumy 10.000,00 eur s príslušenstvom aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku napadnutého odvolaním zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky odporcu uvedené v odvolaní, a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné. Odvolateľ vo svojom opravnom prostriedku len zopakoval argumentáciu prezentovanú v priebehu doterajšieho konania. Vyplyva z nej, že sa nestotožňuje s právnym závermi prvostupňového súdu tak ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

Prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní pritom vychádzal z právneho názoru prezentovanom odvolacím súdom v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/275/2014 zo dňa 28. januára 2015, ktorým bol v zmysle ust. § 226 O.s.p. viazaný. Na týchto záveroch odvolací súd naďalej zotráva a k odvolacím námietkam odporcu poukazuje na argumentáciu uvedenú ďalej.

Odvolací súd k obrane odporcu primárne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane odporcu, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia, odvolací súd udáva.

Po rozsudku súdneho dvora vo veci Hassová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. Slovenský právny poriadok priznáva pozostalým za zásah do súkromia usmrtením blízkeho človeka náhradu nemajetkovej ujmy. Priznané náhrady sa týkajú rôznych oblastí napr. usmrtenia pri liečebných zákrokoch, prípady usmrtení pri prevádzke motorových vozidiel a v iných prípadoch. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka je úplne jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb, psychické následky ktorého si so sebou pozostali nesú po celý zvyšok svojho života. Úplne bežné sú správy o súvisiacich

psychických problémoch vrátane psychiatrických liečebných zákrokov. Nevyhnutnosť psychiatrického liečenia v niektorých prípadoch dokazuje, že ide o zdravotný problém a niet najmenšieho dôvodu tieto stavy vynímať z kategórie škody na zdraví hoci v psychickej rovine, ktoré poškodenie zdravia je nie raz bolestnejšie ako pri fyzickom poškodení zdravia.

Spornou právnou otázkou, nepochybne aj medzi súdmi Slovenskej republiky, zostala otázka, či si Slovenská republika svoju povinnosť transponovať smernicu splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si Slovenská republika svoju transpozičnú povinnosť nespĺnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

Odvolačný súd je však dospel k záveru, že pri aplikácii všetkých výkladových metód, a nie len jednej izolovane, je dôvodný jeho záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovne z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví.

Z hľadiska gramatického výkladu považuje odvolací súd za dôležité, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poisťné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Zakotvením poisťného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenské uplatnenia a niet pochybnosti, že sú poisťne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby.

Z hľadiska výkladu zákonodarcu popri vyššie uvedených dôvodoch je treba brať zreteľ na to, že zákonodarca v transpozičnej doložke výslovne spomína dotknuté smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poisťné krytie niektorú zložku škody (ujmy) a tým sa rozhodol hradiť škodu z dôvodu transpozičného deficitu fakticky namiesto poisťovni, ktoré inkasujú poisťné. Z rozsudku C-22/2012 vyplýva, že: ...Členské štáty sú však povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc (pozri rozsudok Súdneho dvora vo veci C-356/05, Farrell, body 32 a 33, ako aj tam citovaných judikatúru).

Z dôvodovej správy k § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že „Rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia. Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky, ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu.“ Dôvodová správa k ZoPZP teda o vylúčení niektorej zložky náhrady škody nič neuvádza.

Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť vznesená výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je systematicky zaradená v prvej časti Občianskeho zákonníka („ochrana osobnosti“) a náhrada škody v inej - šiestej časti Občianskeho zákonníka („zodpovednosť za škodu“), treba však prihliadnuť na fakt, že úijné právo nerieši škodovú zložku, ale poisťné krytie a zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona podľa rozmanitosti spoločenských vzťahov opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo.

Teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne, na plecia častokrát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevyhnutí aj dotknuté obeť. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. V snahe predísť takýmto situáciám bolo zriadené povinné zmluvné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácii výkladových metód odvolací súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poisťného krytia citovaný

rozsudok C-22/12 článok 34: „Keďže obmedzenie poistného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch, podľa názoru Komisie je potrebné prijať v tejto oblasti striktný výklad práva, a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poistného krytia.“

Z hľadiska eurokonformného výkladu navrhovateľ svoj nárok voči odporcovi zakladá na tom, že odporca ako poisťovateľ je povinný uhradiť za navrhovateľa ako vodiča poisteného motorového vozidla, škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

V zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (odsek 4).

Existencia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistníka O. E., bytom K. XXX/X, XXX XX J., držiteľa motorového vozidla Z. E., K. XXX/X, XXX XX J. a poisťovateľa Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava I, IČO: 00 151 700, druh vozidla SEAT CORDOBA, modrá metalíza, EČV: NO 349AX, rok výroby 2001, v čase dopravnej nehody nebolo v konaní sporné. Súd preto skúmal, či je v danom prípade splnená podmienka existencie krτέého nároku.

V prejednávanej veci navrhovateľ uplatňuje svoj nárok voči odporcovi ako poisťovní, keďže v čase dopravnej nehody bolo vozidlo, ktorým spôsobil dopravnú nehodu poistené a súdom priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka už poškodenej vyplatil. Odporca ako poisťovňa napriek existencii poistného vzťahu odmietla navrhovateľovi tento nárok uhradiť. Podľa navrhovateľa sa odporca na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Povinnosť odporcu uhradiť za navrhovateľa priznanú nemajetkovú ujmu prospěch poškodenej vyplýva z ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Odporca odmietol toto bezdôvodné obohatenie navrhovateľovi vydať. Neuznáva nárok navrhovateľa tvrdiac, že v danom prípade sa jedná o odlišný nárok ako nárok na náhradu škody, ktorý nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

K tomuto odvolací súd uvádza, že ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obchodného zákonníka sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Katarína Hassová proti Rastislavovi Petríkovi, Blanke Holingovej, v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať

aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

Podľa názoru odvolacieho súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009čím bol prekonaný právny názor v ňom vyslovený. Argumenty odporcu o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a náhrady nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdného dvora EÚ v ods. 57 a 58 uvedeného rozsudku. V týchto odsekoch, na rozdiel od tvrdenia odporcu, Súdny dvor EÚ nevykladal naše národné právo. Naopak, Súdny dvor vykladal právo Európskej únie. Podstatou citovaných odsekov nie je tvrdenie, že nárok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je nárokom na náhradu škody podľa práva Slovenskej republiky. V citovaných odsekoch však Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS.“ Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdného dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou odporcu, že smernice nemôžu ukladať povinnosti jednotlivcom, ale len členským štátom. Podľa ustálenej judikatúry Súdného dvora sa však musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porovnaj napr. rozsudok Súdného dvora z 25. apríla 2013, C-81/12, Asociația ACCEPT proti Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porovnaj rozsudok Súdného dvora z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique du Centre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

Na porovnanie k výkladu škoda odvolací súd dáva do pozornosti rozsudok súdneho dvora aj v inej právnej veci C-63/09 Axel Walz/Clickair S.A. cit.: „Pojem „ujma“ tvoriaci podklad článku 22 ods. 2 Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, uzavretý v Montreale 28. mája 1999, ktorý stanovuje obmedzenie zodpovednosti leteckého dopravcu za ujmu spôsobenú najmä stratou batožiny, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak majetkovú, ako aj nemajetkovú škodu.“ Ako aj Rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 2015 vo veci C-350/14, Lazar proti Allianz SpA - ECLI:EU:C:2015:802 cit.: „článok 4 ods. 1 nariadenia č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (RÍM II) sa má vykladať v tom zmysle, že ujma spojená s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo v členskom štáte súdu konajúceho vo veci a ktorú utrpeli rodinní príslušníci tejto osoby s bydliskom v inom členskom štáte, sa má kvalifikovať ako „nepriame následky“ tejto nehody v zmysle tohto ustanovenia.

Na základe uvedeného treba potom uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v odseku 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V prerokúvanej veci vyplýva, že M. S. má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči navrhovateľovi, ktorý jej súdom priznanú nemajetkovú ujmu aj vyplatil. Ak túto ujmu v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z. z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, navrhovateľ ako poistený vzhľadom na existenciu poistného vzťahu v čase poistnej udalosti mal právo, aby odporca ako poisťovňa túto ujmu poškodenej za neho zaplatil (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z.). Ak tak odporca neučinil, došlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je povinný navrhovateľovi vydať (§ 451 ods. 1 a § 454 Občianskeho zákonníka). Ak tak odporca neučinil ani v lehote, v ktorej mu navrhovateľ poskytol vo výzve, dostal sa do omeškania a je preto povinný zaplatiť navrhovateľovi i úroky z omeškania, tak ako ich priznal prvostupňový súd v zmysle zákonných ustanovení v ňom citovaných.

Odvolací súd sa preto stotožnil so závermi okresného súdu o povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 10.000,00 eur s príslušenstvom uplatnenou žalobou.

Úvaha okresného súdu v súdnej veci nebola ľubovoľná, ale vychádzala z dostatočne zisteného skutkového stavu a zodpovedala skutočnostiam, ktoré boli v dokazovaní zistené, vyhodnotenia a závery okresného súdu neboli v rozpore s tým, čo bolo v konaní preukázané, a ani v rozpore s formálnou logikou. Navyiac, okresný súd výsledky hodnotenia dôkazov zahrnul aj do odôvodnenia napadnutého rozsudku a v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. dostatočne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za rozhodné, preukázané a z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva neunesenie dôkazného bremena navrhovateľa v tomto súdnom konaní.

Na základe vyššie uvedených skutočností a dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvostupňového konania, ktorý zodpovedá ust. § 151 ods. 3 O.s.p.

Zároveň odvolací súd uvádza, že nepripustil voči svojmu rozhodnutiu dovolanie vzhľadom na čas jeho rozhodnutia s ohľadom na skutočnosť, že právna úprava účinná od 01.07.2016 už umožní odporcovi tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok).

O trovách tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v súlade s § 224 ods. 4 O.s.p., keďže s poukazom na ust. § 151 ods. 1 a 3 O.s.p. si súd prvého stupňa rozhodnutie o trovách konania ponechal na samotné rozhodnutie do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.